

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та статті 241 Кримінального кодексу України щодо удосконалення відповідальності за порушення вимог щодо охорони атмосферного повітря» (реєстр. № 12145 від 22.10.2024), поданий народним депутатом України Гривком С. Д.

2. Завдання законопроекту

Законопроектом з метою забезпечення захисту довкілля та екологічних прав громадян, збільшення рівня відповідальності за порушення існуючих вимог щодо охорони атмосферного повітря шляхом удосконалення відповідальності за невиконання встановлених законодавством вимог щодо охорони атмосферного повітря, зокрема, запропоновано:

1) доповнення частини першої статті 78 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) додатковою підставою для адміністративної відповідальності: «невиконання передбачених законодавством обов'язків щодо здійснення практичних заходів із відновлення стану атмосферного повітря»;

2) посилення адміністративної відповідальності за порушення вимог щодо охорони атмосферного повітря шляхом збільшення розмірів штрафів у цілому з 5–200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (далі – НМДГ) (що дорівнює 85,0–3 400,0 грн) до 100–45 000 НМДГ (що дорівнює 1 700,0–765 000,0 грн) (залежно від видів штрафів) за правопорушення, передбачені статтями КУпАП:

78 «Порушення порядку здійснення викиду забруднюючих речовин в атмосферу або впливу на неї фізичних та біологічних факторів»;

78¹ «Порушення порядку здійснення діяльності, спрямованої на штучні зміни стану атмосфери і атмосферних явищ»;

79 «Недодержання вимог щодо охорони атмосферного повітря при введенні в експлуатацію і експлуатації підприємств і споруд»;

79² «Порушення правил недопущення та запобігання витокам і викидам озоноруйнівних речовин та фторованих парникових газів»;

80 «Випуск в експлуатацію транспортних та інших пересувних засобів з перевищенням нормативів вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах»;

81 «Експлуатація автотранспортних та інших пересувних засобів з перевищенням нормативів вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах»;

3) посилення кримінальної відповідальності за забруднення або іншу зміну природних властивостей атмосферного повітря шкідливими для життя, здоров'я людей або для довкілля речовинами, відходами або іншими матеріалами промислового чи іншого виробництва внаслідок порушення спеціальних правил, якщо це створило небезпеку для життя, здоров'я людей чи

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [3FAA9288358EC003040000021BE2F00277FD500](#)

Підписувач [Кава Олександр Степанович](#)

Дійсний з [13.06.2024 12:15:52](#) по [13.06.2026 12:15:52](#)

Міністерство фінансів України

06030-03-3/31832 від 05.11.2024

для довкілля, шляхом збільшення розмірів штрафів, передбачених статтею 241 Кримінального кодексу України, з 1 800–3 600 НМДГ (що дорівнює 30 600,0–61 200,0 грн) до 45 000–60 000 НМДГ (що дорівнює 765 000,0–1 020 000,0 грн), а також впровадження додаткового штрафу за ті самі діяння, якщо вони спричинили загибель людей або інші тяжкі наслідки, у розмірі 60 000 НМДГ (що дорівнює 1 020 000,0 гривень).

Відповідний Закон набере чинності з 01.01.2027.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень акта не потребуватиме додаткових витрат з державного та місцевих бюджетів.

Водночас реалізація положень акта може вплинути на дохідну частину Державного бюджету України, оскільки відповідно до пункту 23 частини другої статті 29 Бюджетного кодексу України надходження коштів від санкцій (штрафів, пені тощо), що застосовуються відповідно до закону (крім штрафів, визначених пунктами 6³, 6⁴, 6⁹, і 13⁵ частини третьої цієї статті, пунктами 37–39 частини першої статті 64, пунктом 13 частини першої статті 64¹ та пунктами 26 і 27 частини першої статті 66 цього Кодексу) віднесено до доходів загального фонду державного бюджету.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Вартісна величина впливу законопроекту на дохідну частину бюджету залежатиме від кількості встановлених правопорушень та накладених стягнень. Розміри відповідних штрафів, запропонованих законопроектом, становлять від 1 700,0 до 1 020 000,0 грн залежно від видів штрафів.

Також слід зазначити, що відповідно до статті 3 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» державний нагляд (контроль) здійснюється за принципами недопущення встановлення планових показників чи будь-якого іншого планування щодо притягнення суб'єктів господарювання до відповідальності та застосування до них санкцій.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізація положень акта не потребуватиме додаткових витрат з державного та/або місцевих бюджетів у поточному бюджетному періоді.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Законопроект не суперечить законам, що регулюють бюджетні відносини, та Бюджетному кодексу України.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Міністерство фінансів України пропонує врахувати, що Конституційний Суд України в Рішенні від 21.07.2021 № 3-р(П)/2021 зазначив, що принцип верховенства права, зокрема така його вимога як принцип домірності, є взаємопов'язаними фундаментальними засадами функціонування усєї юридичної системи України, у тому числі нормативного встановлення

законодавцем адміністративної відповідальності. Отже, конкретні санкції за адміністративні правопорушення мають бути справедливими та відповідати принципіві домірності, тобто законодавець має визначати адміністративні стягнення з урахуванням їх виправданості та потреби для досягнення легітимної мети, беручи до уваги вимоги адекватності наслідків, які спричинені такими санкціями (у тому числі для особи, до якої вони застосовуються), тій шкоді, що настає в результаті адміністративного правопорушення.

Суспільна користь адміністративних стягнень за адміністративні правопорушення полягає не в поповненні державного бюджету, а в забезпеченні конституційного правопорядку, безпеки суспільства та прав і свобод кожної особи.

Крім того, у Рішенні від 15.06.2022 № 4-р(II)/2022 Конституційний Суд України зазначив, що принцип індивідуалізації юридичної відповідальності у процедурі притягнення особи до адміністративної відповідальності має виявлятися не лише в притягненні до відповідальності особи, винної у вчиненні правопорушення, а й у призначенні їй виду та розміру покарання з обов'язковим урахуванням характеру вчиненого протиправного діяння, форми вини, характеристики цієї особи, можливості відшкодування заподіяної шкоди, наявності обставин, що пом'якшують або обтяжують відповідальність.

Водночас у Рішенні 12.10.2022 № 8-р(I)/2022 Конституційний Суд України зазначив, що за міжнародними рекомендаціями щодо застосування такого виду покарання (стягнення), як штраф, потрібно враховувати насамперед його адекватність матеріальному стану особи, яку притягають до юридичної відповідальності.

Тому реалізація законопроекту в запропонованій редакції (застосування штрафів в запропонованих розмірах) може призвести до порушення фундаментальних засад функціонування юридичної системи, перебоїв у діяльності суб'єктів господарювання та зростання соціальної напруги в суспільстві, що у результаті може призвести до негативних наслідків на показники бюджетів від надходжень податків, зборів (платежів) та збільшення навантаження на органи влади.

Отже, проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та статті 241 Кримінального кодексу України щодо удосконалення відповідальності за порушення вимог щодо охорони атмосферного повітря» (реєстр. № 12145 від 22.10.2024), поданий народним депутатом України Гривком С. Д., потребує доопрацювання з урахуванням зазначеного.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Олександр КАВА